

**Forslag til endringer i jordlova mv.
(forskriftshjemmel om
gjennomføring av regelverk om
import, omsetning og eksport av
visse varer og produkter knyttet til
avskoging mv.)**

Innhold

1	Innledning	3
2	Avskogingsforordningen.....	3
2.1	Bakgrunn.....	3
2.2	Oversikt over forordningen	4
2.3	Om EØS-relevans	6
3	Gjennomføringsmetode.....	7
3.1	Om gjennomføring av forordninger.....	7
3.2	Gjeldende regler - tømmerforordningen.....	7
3.3	Departementets vurderinger av gjennomføringsmetode	7
4	Forskriftshjemmel.....	8
4.1	Om behovet for endring.....	8
4.2	Relevant regelverk	9
4.3	Om forslaget til forskriftshjemmel	9
4.4	Følgeendringer av forslaget til ny § 13	10
5	Økonomiske og administrative konsekvenser.....	11
6	Forslag til endringer.....	11

1 Innledning

Landbruks- og matdepartementet viser til avskogingsforordningen (EU) 2023/1115, som ble vedtatt i EU 31. mai 2023. Avskogingsforordningen har til formål å redusere EUs bidrag til avskoging og skogforringelse globalt, og å redusere EUs bidrag til klimagassutslipp og tap av biologisk mangfold.

Det er på nåværende tidspunkt ikke fattet et vedtak av EØS-komiteen om innlemmelse av forordningen i EØS-avtalen. Klima- og miljødepartementet og Landbruks- og matdepartementet er i en prosess med å utrede ulike sider og konsekvenser ved en gjennomføring av forordningen i norsk rett.

Landbruks- og matdepartementet foreslår endringer i lov 12. mai 1995 nr. 23 om jord (jordlova), slik at en forskrift om gjennomføring av avskogingsforordningen i norsk rett kan gis med hjemmel i jordlova. Forslaget til forskriftshjemmel i jordlova vil sammen med lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 26 være hjemmelsgrunnlag for en senere gjennomføringsforskrift. Departementet foreslår også enkelte andre justeringer i jordlova som følge av forslaget til forskriftshjemmel og andre språklige endringer.

Klima- og miljødepartementet og Landbruks- og matdepartementet vil på et senere tidspunkt sende på høring et forslag til forskrift om gjennomføring av avskogingsforordningen i norsk rett.

2 Avskogingsforordningen

2.1 Bakgrunn

Den 31. mai 2023 ble *Europaparlaments- og rådsforordning (EU) 2023/1115 om tilgjengeliggjøring på EU-markedet og om eksport fra EU av visse varer og produkter knyttet til avskoging og skogforringelse* vedtatt i EU. Fra samme tidspunkt ble *forordning (EU) nr. 995/2010* opphevet. Forordning 2023/1115 var opprinnelig planlagt implementert i EU-landene fra 30. desember 2024, men er vedtatt utsatt. Utsettelsen medfører at pliktene etter forordningen gjelder fra 30. desember 2025 for mellomstore og store bedrifter og fra 30. juni 2026 for små bedrifter eller mikrobedrifter. For små bedrifter eller mikrobedrifter som har produkter som omfattes av vedlegg til tømmerforordningen, vil pliktene etter forordningen ved en utsettelse gjelde fra 30. desember 2025, jf. avskogingsforordningen artikkel 38 tredje ledd.

Formålet med avskogingsforordningen er å bidra til å minimere EUs globale bidrag til avskoging og skogforringelse, og redusere EUs bidrag til klimagassutslipp og tap av biologisk mangfold globalt. Dette skal gjøres ved at relevante råvarer og produkter omfattet av forordningen ikke kan bringes i omsetning, gjøres tilgjengelig på markedet eller eksporteres med mindre følgende krav er oppfylt: (i) de er avskogingsfrie, (ii) de er produsert i samsvar med lovgivningen i produksjonslandet, og (iii) de er omfattet av en aktsomhetserklæring.

Forordningen regulerer omsetning av bestemte produkter listet opp i forordningens vedlegg 1 som inneholder, er føret med eller er produsert av råvarene storfe, kakao, kaffe, oljepalme, gummi, soya og tre. Forordningen gjelder for produkter med opprinnelse både innenfor og utenfor EU.

Iverksetting av avskogingsforordningen innebærer at tømmerforordningen (forordning 995/2010) oppheves, men bestemmelsene i tømmerforordningen gjelder i en overgangsperiode. Flere av mekanismene i tømmerforordningen videreføres i avskogingsforordningen, blant annet et styrket aktsomhetskrav (due diligence) og et forbedret regime for risikovurderinger.

Kommisjonen har beregnet at en innføring av forordningen vil kunne spare minst 31.9 millioner tonn utslipp av CO₂ hvert år, og at dette tilsvarer besparelser på 3 milliarder euro årlig.

2.2 Oversikt over forordningen

Forordningen følger vedlagt høringsnotatet i engelsk versjon. Forordningen er på nåværende tidspunkt ikke formelt oversatt til norsk. Departementet tar derfor forbehold om korrekt gjengivelse av enkelte begreper i beskrivelsen av artiklene nedenfor. Det gjøres også oppmerksom på at det er behov for tilpasninger av forordningen for Norge og EØS/EFTA-landene, og at det pågår en prosess på dette. Se punkt 2.3.

I *artikkel 1* beskrives forordningens formål og virkeområde. Forordningen har til formål å minimere EUs bidrag til avskoging og skogforringelse i hele verden og dermed bidra til en reduisering av den globale avskogingen. Forordningen har også til formål å redusere EUs bidrag av drivhusgasser og tap av biologisk mangfold. Forordningen har bestemmelser om plassering og omsetning på EU-markedet, samt eksport fra EU, av relevante produkter som inneholder eller blir fremstilt av råvarene storfe, kakao, kaffe, oljepalme, soya, gummi og tre. I vedlegg til forordningen følger en liste over de relevante produktene som omfattes.

I *artikkel 2* følger en rekke definisjoner av begreper som brukes i forordningen. Begreper som defineres er blant annet relevante råvarer, relevante produkter, skog, skogforringelse, avskogingsfri, virksomhet, forhandler, tredjeland etc.

I *artikkel 3* oppstilles et forbud mot at relevante råvarer og produkter omsettes eller plasseres på EUs indre marked eller eksporteres, med mindre de er

- a. avskogingsfrie
- b. produsert i henhold til opprinnelseslandets lover
- c. dekket av en aktsomhetserklæring.

Artiklene 4 til 13 inneholder regler for virksomheter og forhandlere. Virksomheter er de som plasserer relevante produkter på EUs marked for første gang eller som eksporterer disse ut fra EU. Forhandlere er de som gjør relevante produkter tilgjengelige på EUs indre marked etter at de er plassert der for første gang.

Virksomheter og store forhandlere er i hovedsak underlagt samme krav. Før de plasserer relevante produkter på markedet eller eksporterer disse, må de

gjennomføre en aktsomhetsvurdering for å vise at råvarene og produktene som omsettes er i tråd med forordningens artikkel 3, jf. artikkel 4. Kravene til hva aktsomhetsvurderingen skal inneholde fremgår av artikkel 8. Det er krav til innsamling av opplysninger, jf. artikkel 9, risikovurdering, jf. artikkel 10 og risikoforebyggende tiltak, jf. artikkel 11. For virksomheter og store forhandlere er det videre en plikt om å ha egne regler og rutiner for å forebygge risiko, og få på plass en intern revisjon av disse, jf. artikkel 12. For mikro, små og mellomstore forhandlere gjelder kun kravet om å samle inn informasjon og oppbevare denne i fem år (forenklet aktsomhetsvurdering). Hvilke opplysninger som skal innhentes fremgår av artikkel 5 nr. 3.

Det følger av artikkel 13 at virksomheter og store forhandlere har lempeligere krav til aktsomhetsvurderingen hvis råvarer eller produkter stammer fra et land som er klassifisert som et lavrisikoland etter artikkel 29.

Artiklene 14 til 25 handler om forpliktelser for medlemsstatene og deres ansvarlige myndigheter. Medlemsstatene skal utpeke en eller flere myndigheter som er ansvarlig for gjennomføring av forpliktelsene etter forordningen.

Ansvarlige myndigheter skal blant annet gjennomføre tilsyn, utarbeide en plan for tilsynsvirksomheten og rapportere til Kommisjonen. Medlemsstatene skal etter artikkel 25 fastsette sanksjoner for brudd på forordningens bestemmelser. Sanksjonene skal være effektive, stå i et rimelig forhold til overtredelsen og ha en avskrekkende virkning.

Artiklene 26, 27 og 28 omhandler samarbeidet med tollmyndighetene. Det er regler for kontroll av relevante produkter, utveksling av opplysninger mellom myndigheter og om elektronisk kommunikasjon.

I *artikkel 29* følger det regler om at landene, eller deler av land, skal plasseres i risikoklasser (benchmarking-system). «Høyrisikoland» er land, eller deler av land, der det er en høy risiko for at de relevante råvarer og produkter ikke er i overenstemmelse med artikkel 3 a. «Lavrisikoland» er land, eller deler av land, der det er høy grad av sikkerhet for at relevante råvarer og produkter er i overenstemmelse med artikkel 3 a. «Standardrisikoland» er land, eller deler av land, som ikke faller inn under kategorien høyrisikoland eller lavrisikoland. Alle land tildeles standardnivået som et utgangspunkt. Kommisjonen vurderer deretter endringer i klassifikasjonen ut fra en rekke opplistede kriterier. Risikonivå vil spille inn på virksomheters og store forhandlers aktsomhetsvurdering. Der hvor råvarer eller produkter stammer fra lavrisikoland vil virksomheter og store forhandlere ha lempeligere krav til aktsomhetsvurderingen, jf. artikkel 13. Samarbeid med tredjeland er regulert i *artikkel 30*.

Det følger av *artikkel 31* at fysiske eller juridiske personer kan melde fra til ansvarlige myndigheter ved mistanke om at virksomheter eller forhandlere ikke overholder bestemmelsene i forordningen. Ansvarlige myndigheter har plikt til å undersøke mistanken og iverksette nødvendige tiltak. Adgang til klage og domstolsprøvelse er regulert i *artikkel 32*.

Ifølge *artikkel 33* skal Kommissjonen senest 30. desember 2024 opprette et informasjonssystem som skal inneholde aktsomhetserklæringene («due diligence-statements»). Informasjonssystemet skal som minimum inneholde opplysninger om blant annet registrering av virksomheter og forhandlere og deres ansvarlige representanter, aktsomhetserklæringene og registrering av resultat for tilsyn med aktsomhetserklæringer. Tollmyndigheter, ansvarlige myndigheter, virksomheter, forhandlere og eventuelle ansvarlige representanter får tilgang til informasjonssystemet i henhold til respektives forpliktelser etter forordningen. Informasjonssystemet skal være offentlig for allmenheten i anonymisert form.

Artikkel 34 har bestemmelser om revisjon av forordningen. Det skal innen gitte tidspunkter utarbeides en konsekvensanalyse og vurderes eventuelle utvidelser av forordningens anvendelsesområde. Det legges opp til muligheter for utvidelse av anvendelsesområdet til andre tresatte områder, til andre naturlige økosystemer, omfatte ytterligere råvarer og endre eller utvide listen over relevante produkter i vedlegg 1.

Artiklene 35 til 38 er avsluttende bestemmelser. Det er bestemmelser om utøvelse av delegert myndighet, utvalgsprosedyre, opphevelse, ikrafttredelse og overgangsordning.

2.3 Om EØS-relevans

Det er på nåværende tidspunkt ikke fattet vedtak i EØS-komiteen om innlemmelse av avskogingsforordningen i EØS-avtalen. Spørsmålet om innlemmelse av hele eller deler av avskogingsforordningen er til vurdering i departementene, og dette er på nåværende tidspunkt ikke avklart.

Avskogingsforordningen omfatter råvarene storfe, kakao, kaffe, oljepalme, gummi, soya og tre. De relevante produktene innen hver råvare er listet opp i vedlegg 1 til forordningen. Tre, kaffe og gummi er råvarer som omfattes av EØS-avtalen. Råvarene storfe, kakao og oljepalme er delvis omfattet av EØS-avtalen. For eksempel så er levende storfe og kjøtt fra storfe ikke omfattet av EØS-avtalen, mens hud og skinn fra storfe er omfattet av EØS-avtalen. Råvaren soya er ikke omfattet av EØS-avtalen.

EØS-avtalens saklige virkeområde når det gjelder landbruksvarer er regulert i EØS-avtalen artikkel 8 nr. 3. Her fremgår det at varer klassifisert under tolltariffens kapittel 25-97 er omfattet av avtalen, med unntak for varer inntatt i protokoll 2 (EØS art. 8 nr. 3 bokstav a). I tillegg får EØS-avtalen anvendelse på bearbejdede landbruksvarer under tolltariffens kapittel 1-24, dersom de er inntatt i vareomfanget til avtalens protokoll 3 (EØS art. 8 nr. 3 bokstav b).

3 Gjennomføringsmetode

3.1 Om gjennomføring av forordninger

EØS-avtalen artikkel 7 bokstav a regulerer at forordninger skal gjøres til del av avtalepartenes interne rettsorden ved å gjennomføres "som sådan". Det innebærer i utgangspunktet at forordningen må gjennomføres i norsk rett ved inkorporasjon. Det vil si at forordningen gjøres gjeldende i norsk rett uten omskrivninger, enten i lov eller i forskrift. Hvorvidt medlemsstatene utover dette må eller kan fastsette nasjonale regler for gjennomføringen av forordningen, beror på en tolkning av forordningen.

3.2 Gjeldende regler - tømmerforordningen

Tømmerforordningen er gjennomført i norsk rett ved to forskrifter. Det er forskrift 24. april 2015 nr. 403 om omsetning av tømmer og treprodukter med opprinnelse i Norge og forskrift 24. april 2015 nr. 406 om omsetning av tømmer og treprodukter med opprinnelse utenfor Norge. Implementeringen er delt etter ansvarsforhold mellom Landbruks- og matdepartementet og Landbruksdirektoratet på den ene siden og Klima- og miljødepartementet og Miljødirektoratet på den andre siden. Begge forskriftene har en lik implementeringsbestemmelse i forskriftene § 2. Det fremgår her at tømmerforordningen skal gjelde som forskrift med de endringer og tillegg som følger av vedlegg II kap. XVII, protokoll 1 til avtalen og avtalen for øvrig.

Forskrift om omsetning av tømmer og treprodukter med opprinnelse i Norge er gitt med hjemmel i skogbrukslova §§ 8 og 22. Det følger av skogbrukslova § 8 tredje ledd andre punktum at departementet kan gi nærmere forskrifter om «registrering og oppgaveplikt i samband med slik måling». Med slik måling menes måling av skogsvirke som blir hogd til foredling, salg eller eksport, jf. § 8 tredje ledd første punktum.

Skogbrukslova § 22 omhandler straff ved overtredelse av bestemte bestemmelser i skogbrukslova eller forskrift gitt i medhold av loven. Det følger av bestemmelsen at den som forsettlig eller uaktsomt bryter blant annet forskrift gitt med hjemmel i § 8, kan straffes med bøter eller fengsel i inntil ett år.

Forskrift om omsetning av tømmer og treprodukter med opprinnelse utenfor Norge er gitt med hjemmel i naturmangfoldloven § 26. Etter naturmangfoldloven § 26 kan Kongen gi forskrift om inn- og utførsel, transport, omsetning og oppbevaring eller besittelse av levende eller døde eksemplarer eller deler av slike for å gjennomføre konvensjon 3. mars 1973 om internasjonal handel med truede arter av vill flora og fauna (CITES) eller andre internasjonale forpliktelser, eller for øvrig for å bevare naturlig villlevende arter.

3.3 Departementets vurderinger av gjennomføringsmetode

Det er Klima- og miljødepartementet som har hovedansvaret for avskogingsforordningen. Klima- og miljødepartementet og Landbruks- og matdepartementet mener den mest hensiktsmessige fremgangsmåten for implementering av forordningen er ved forskrift. Det vises blant annet til

forordningen artikkel 34 om revisjon, se punkt 2.2. Det er lagt opp til jevnlige vurderinger om revisjon av forordningen. Gjennomføring av avskogingsforordningen som forskrift vil gi større fleksibilitet og handlingsrom for å tilpasse regelverket innen de korte fristene for gjennomføring av EØS-regelverk i norsk rett.

Tømmerforordningen er gjennomført i norsk rett ved to forskrifter. Dette bidrar til en tydelig ansvarsfordeling mellom Landbruks- og matdepartementet og Landbruksdirektoratet på den ene siden, og Klima- og miljødepartementet og Miljødirektoratet på den andre siden. Ulempen ved denne fremgangsmåten er at implementeringsbestemmelsen er gjengitt to ganger i norsk rett. Fra en lovteknisk side er denne løsningen uheldig, siden det kan bidra til uklarheter om hvilken implementeringsbestemmelse som gjelder. Departementene mener derfor at den beste løsningen er én felles forskrift gitt av Landbruks- og matdepartementet og Klima- og miljødepartementet. Gjennomføringsregelverket blir på denne måten ikke fragmentert, men tydeligere og lettere tilgjengelig for brukerne. Et forslag til forskrift vil bli sendt på høring i en senere prosess.

4 Forskriftshjemmel

4.1 Om behovet for endring

Forskriftshjemmelen i naturmangfoldloven § 26 gir hjemmel for å gjennomføre avskogingsforordningen i norsk rett som forskrift.

Gjennomføring av avskogingsforordningen i norsk rett innebærer reguleringer for import, omsetning og eksport av tre, herunder tømmer. Skogsdrift er en viktig næring i Norge. Reguleringen kan etter Landbruks- og matdepartementets vurdering få betydning for konkurransekraft og verdiskaping i landbruket, og håndhevelsen av reglene kan få konsekvenser for næringen. Avskogingsforordningens regulerer også omsetning av andre landbruksprodukter som omfattes av reglene. Selv om ansvarsfordelingen mellom Landbruks- og matdepartementet og Klima- og miljødepartementet ikke er besluttet, er Landbruks- og matdepartementets utgangspunkt at håndheving av regler som har stor betydning for næringen bør ligge til landbruksmyndighetene. Håndhevelsen kan dermed gjennomføres av offentlige organer som har kunnskap om tømmer og andre aktuelle landbruksprodukter som blir berørt. Dette synspunktet innebærer at det ikke er tilstrekkelig at naturmangfoldloven gir hjemmel for å gjennomføre avskogingsforordningen som forskrift, men at det også er en forskriftshjemmel i landbrukslovgivningen som kan tillegge landbruksmyndighetene ansvar og myndighet til å håndheve regelverket.

Forskriftshjemmelen i skogbrukslova § 8 er etter departementets vurdering ikke egnet for å hjemle en slik forskrift. Rekkevidden til forskriftshjemmelen er ikke vid nok til å dekke forordningens begrensninger som gjelder import, omsetning og eksport av tømmer og tilhørende produkter opplistet i vedlegg 1. Sett i lys av formålsbestemmelsen og det saklige virkeområde til skogbrukslova, jf. §§ 1 og 2, vil hjemmelen i § 8 heller ikke dekke andre landbruksprodukter enn tømmer og treprodukter.

Landbruks- og matdepartementet mener derfor at det i tillegg til den eksisterende forskriftshjemmelen i naturmangfoldloven, bør innføres en hjemmel i landbrukslovgivningen for å gjennomføre avskogingsforordningen i forskrift. Hjemmelen i landbrukslovgivningen vil dermed dekke alle produkter som omfattes av forordningen.

4.2 Relevant regelverk

Skogbrukslova § 8 er i dag hjemmel for forskrift om omsetning av tømmer og treprodukter med opprinnelse i Norge. Formålet til skogbrukslova er å «fremme ei berekraftig forvaltning av skogressursane i landet med sikte på aktiv lokal og nasjonal verdiskaping, og å sikre det biologiske mangfaldet, omsyn til landskapet, friluftslivet og kulturverdiane i skogen», jf. skogbrukslova § 1. Det følger videre av skogbrukslova § 2 første ledd at loven gjelder for all skog og skogmark.

Jordlova er en generell arealbrukslov som gjelder for landbruket. I jordlova § 1 første ledd vises til at loven har til formål «å leggja tilhøva slik til rette at jordviddene i landet med skog og fjell og alt som høyrer til (arealressursane), kan verte brukt på den måten som er mest gagnleg for samfunnet og dei som har yrket sitt i landbruket». Formålet i jordlova viser dessuten til at det er et mål at arealbruken er bærekraftig, og at forvaltningen av arealressursene skal være miljøforsvarlig, jf. jordlova § 1 tredje ledd.

Avskogingsforordningen gjelder import, omsetning og eksport av råvarer og produkter som bidrar til avskoging. Dette er både tømmer og andre landbruksvarer, og forordningen vil også få betydning for arealdisponering i landbruksområder. Både skogbrukslova og jordlova er etter Landbruks- og matdepartementets vurdering aktuelle som hjemmelslover for en forskriftshjemmel for gjennomføring av avskogingsforordningen i norsk rett. Departementet legger likevel til grunn at en forskriftshjemmel som plasseres i jordlova vil være bedre egnet til å dekke forordningens virkeområde enn en forskriftshjemmel i skogbrukslova. Ved å plassere forskriftshjemmelen i jordlova dekker den tømmer og treprodukter, samt øvrige landbruksprodukter som er omfattet av forordningen. Departementet foreslår en slik løsning, se lovforslaget punkt 6.

4.3 Om forslaget til forskriftshjemmel

Jordlova kapittel IV har overskriften «Oreigning og skjønn», men reglene i kapitlet ble opphevet ved lov 8. desember 2006 nr. 68. Departementet ser ikke behov for å gjeninnføre slike regler. Kapitlet kan dermed få nytt navn slik at den reflekterer spørsmålene knyttet til omdisponering av skog. Departementet foreslår at kapitlet skifter navn til «Omdisponering frå skog til andre landbruksformål».

Departementet foreslår videre at det i jordlova § 13 tas inn en ny bestemmelse som gir hjemmel for at det kan gis forskrift om gjennomføring av avskogingsforordningen i norsk rett. Paragrafnummeret er i dag ikke i bruk. Myndigheten til å gi forskrift legges til «departementet». Dette tilsvarer løsningen i jordlova §§ 11 og 18, og

Landbruks- og matdepartementet finner ikke grunn til å fravike dette utgangspunktet.

Det foreslås at departementet kan gi forskrift om gjennomføring av regelverk om import, omsetning og eksport av visse varer og produkter knyttet til avskoging og skogferringelse, se lovforslaget § 13. Hjemmelen for å gi forskrift vil dekke gjennomføring av hele avskogingsforordningen innenfor det saklige virkeområdet i jordlova. Det vil si at forskriftshjemmelen knytter seg til omdisponeringen av skog eller skogferringelse og reglene i forordningen som gjelder råvaren tre og relevante produkter listet opp i vedlegg 1, samt de andre råvarene og de relevante produktene i forordningen. Forskriftshjemmelen gjelder videre innholdet i bestemmelsene som forordningen lister opp, og eventuelle fremtidige revisjoner av forordningen. Dette er blant annet fastsetting av hvem som er ansvarlig myndighet, regler om tilsyn og kontroll, innhenting og utveksling av informasjon, fastsetting av sanksjoner ved brudd på forordningens bestemmelser og innføring av ordning med gebyr.

Forslaget til forskriftshjemmel gjør det også nødvendig å oppdatere enkelte andre bestemmelser i jordlova. Se omtale av dette i punkt 4.4.

4.4 Følgeendringer av forslaget til ny § 13

Det følger av avskogingsforordningen artikkel 25 at medlemsstatene skal fastsette sanksjoner for brudd på forordningens bestemmelser. Sanksjonene skal være effektive, stå i et rimelig forhold til overtredelsen og ha en avskrekkende virkning. Det er i artikkel 25 andre ledd bokstav a til f listet opp sanksjoner som medlemsstatene skal fastsette. Hvilke sanksjoner som skal gjelde for brudd på forordningens bestemmelser, vil bli utredet nærmere i forbindelse med forslag om forskrift om gjennomføring av avskogingsforordningen. For å legge til rette for dette utredningsarbeidet, foreslår departementet justeringer i jordlova §§ 20 og 21. Det utelukkes ikke at det vil være behov for andre lovendringer som følge av utredningsarbeidet.

Jordlova § 21 gir hjemmel for straff i form av bøter for forsettlig overtredelse av jordlova §§ 9 og 10. Departementet foreslår at jordlova § 21 utvides slik at den også skal gjelde forsettlig eller uaktsom overtredelse av bestemmelser i forskrift gitt i medhold av § 13 eller enkeltvedtak gjort med hjemmel i en slik forskrift, dersom det følger av forskriften at brudd på regler eller enkeltvedtak kan straffes. Departementet foreslår også en språklig endring i gjeldende § 21 som viser til jordlova §§ 9 og 10.

Jordlova § 20 gir hjemmel for tvangsgebyr. Det følger av bestemmelsen at departementet kan pålegge den ansvarlige tvangsgebyr ved brudd på bestemmelsene §§ 8 til 12 eller vedtak fattet med hjemme i disse bestemmelsene. Avskogingsforordningen forutsetter ikke særlige regler om tvangsgebyr, men forordningen legger til grunn at sanksjonsreglene skal være effektive. Departementet foreslår på bakgrunn av dette en endring i § 20 første ledd slik at bestemmelsen om tvangsgebyr også kan gjelde for forskrift etter ny § 13.

Departementet viser til at begrepet «tvangsgebyr» må forstås på samme måte som «tvangsmulkt». I NOU 2003:15 *Fra bot til bedring* s. 68 viser utvalget til at

lovgivningen bruker ulike betegnelser på reaksjonen utvalget omtaler som tvangsmulkt, som for eksempel daglig mulkt, løpende mulkt, gebyr og tvangsgebyr. Utvalget anbefaler at begrepsbruken bør standardiseres og foreslår at *tvangsmulkt* benyttes som et felles begrep i lovgivningen, jf. s. 80. I Prop. 62 L (205-2016) *Endringer i forvaltningsloven mv. (administrative sanksjoner mv.)* s. 178 vises det til at betegnelsen «tvangsmulkt» er godt innarbeidet i lovgivningen og at departementet ser ingen grunn til å anvende en annen betegnelse.

Begrepet tvangsmulkt er også brukt i forslaget til ny forvaltningslov, jf. Prop. 79 L (2024-2025). Departementet foreslår derfor at ordlyden «tvangsgebyr» i jordlova § 20 endres gjennomgående i loven til «tvangsmulkt». Dette er kun en språklig endring, og har ikke et materielt innhold. Henvising til reglene om «tvangsgebyr» i forskrift 2. mai 1997 nr. 423 om nydyrking § 12 annet ledd og forskrift 28. mai 2015 nr. 550 om planlegging og godkjenning av landbruksveier § 4-5 foreslås endret tilvarende.

5 Økonomiske og administrative konsekvenser

Klima- og miljødepartementet og Landbruks- og matdepartementet er i en prosess med å utrede de økonomiske og administrative konsekvensene for gjennomføring av avskogingsforordningen i norsk rett. Det er på nåværende tidspunkt for tidlig å si noen om konsekvensene, annet enn at det vil være behov for et budsjettvedtak i forbindelse med gjennomføringen.

Det følger av Grunnloven § 26 annet ledd at Stortingets samtykke må innhentes dersom traktaten angår en sak av særlig viktighet, eller gjennomføring av traktaten forutsetter at Stortinget treffer et lovvedtak eller en annen beslutning, f.eks. et budsjettvedtak. Dette innebærer at det vil bli fremmet en proposisjon for Stortinget der det bes om samtykke til EØS-komiteens beslutning om innlemmelse av forordningen i EØS-avtalen. En eventuell lovproposisjon med forslag til endringer i jordlova kan bli fremmet for Stortinget sammen med denne.

Ellers innebærer forslaget til lovendring i jordlova ikke økonomiske eller administrative konsekvenser. Det er først når det gis regler for gjennomføring av forordningen at de økonomiske og administrative konsekvensene vil materialiseres.

Redegjørelse for de økonomiske og administrative konsekvenser vil bli gitt i forbindelse med proposisjon om Stortingets samtykke til EØS-komiteens beslutning om innlemmelse av forordningen i EØS-avtalen og ved høring av en forskrift om gjennomføring av forordningen i norsk rett.

6 Forslag til endringer

I

I lov 12. mai 1995 nr. 23 om jord gjøres følgende endringer:

Overskriften til Kapittel VI skal lyde:

Omdisponering frå skog til andre landbruksformål

Ny § 13 skal lyde:

§ 13 *Import, omsetning og eksport av visse varer og produkt knytt til avskoging mv.*

Departementet kan gi forskrift om gjennomføring av regelverk om import, omsetning og eksport av visse varer og produkt knytt til avskoging eller at skogen vert av dårlegare kvalitet. Forskrifta kan mellom anna gjelde tilsyn og kontroll samt innhenting og utveksling av informasjon.

§ 20 skal lyde:

§ 20 *Tvangsmulkt*

For å sikre at føresegnene i §§ 8 til 13 vert haldne, eller vedtak og forskrift etter desse paragrafane vert gjennomført, kan departementet påleggje den ansvarlege *tvangsmulkt*.

Tvangsmulkt kan fastsetjast når brot mot lova sjølv eller vedtak etter lova er oppdaga. *Tvangsmulkt* kan innkrevjast frå den frist departementet har sett for retting av tilhøvet. *Tvangsmulkt* kan og fastsetjast på førehand. Det kan fastsetjast at *tvangsmulkt* aukar så lenge det ulovlege tilhøve varer ved, eller at det forfell for kvart brot.

Tvangsmulkt er tvangsgrunnlag for utlegg.

§ 21 skal lyde:

§ 21 *Bøter*

Den som forsettleg bryt forbodet mot omdisponering i § 9 eller påbodet om å setje i stand areala i § 10, blir straffa med bøter. Det same gjeld for den som forsettleg eller aktlaus bryt føresegner i forskrift gitt med heimel i § 13 eller på enkeltvedtak gjort med heimel i slik forskrift, dersom det følgjer av forskrifta at brot på føresegna eller på slike enkeltvedtak kan straffast.

II

I forskrift 2. mai 1997 nr. 423 om nydyrking skal § 12 annet ledd lyde:

Ved brudd på forskriften eller vedtak fattet med hjemmel i den, kan kommunen pålegge tiltakshaver å reparere skaden, godkjenningen kan trekkes helt eller delvis tilbake, eller departementet kan pålegge den ansvarlige *tvangsmulkt*, jf. jordloven § 20.

III

I forskrift 28. mai 2015 nr. 550 om planlegging og godkjenning av landbruksveier skal § 4-5 lyde:

§ 4-5 *Øvrige sanksjoner*

For å sikre at reglene i forskriften eller vedtak etter forskriften blir gjennomført, kan kommunen pålegge den ansvarlige tvangsmulkt etter skogbrukslova § 23 *eller jordlova § 20.*